

§24

Ansvarsprövning för år 2017 (RS/159/2018)

Sammanfattning

Regionens revisorer har överlämnat revisionsberättelsen för år 2017 för Region Jämtland Härjedalen och revisionsrapport 2017, Årets granskning av Region Jämtland Härjedalen till fullmäktige. Regionens revisorer har i revisionsberättelsen redovisat resultat av granskningen för år 2017.

Revisionsberättelsen

Styrelsen och nämnder

För regionstyrelsens del har revisorerna i huvudsak anfört följande. Regionstyrelsens styrning, ledning och kontroll av den ekonomiska utvecklingen hos regionen under 2017 har, liksom tidigare år, inte varit tillfredsställande. Det ekonomiska resultatet enligt årsredovisning 2017 innebär att regionen inte lever upp till kommunallagens krav om god ekonomisk hushållning. Liksom tidigare år visade den första ekonomiska prognosen för verksamhetsåret en kraftig resultatförsämring (-195 mkr) jämfört med beslutad budget om ett nollresultat, budgeten för 2017 var därmed i praktiken obalanserad. Även budgeten för 2018 uppvisar en liknande kraftig obalans i den första prognosen (-200 mkr). Sammantaget bedömer de att regionstyrelsens beredning av budget brister. En i praktiken obalanserad budget försvårar för styrelsen att utkräva ansvar gentemot verksamheterna och att budgeten som styrmedel tappar i värde. Åtgärder som beslutades under 2017 för att nå de ekonomiska målen har inte varit tillräckligt kraftfulla och resultatet för året (- 236,1 mkr) avvek kraftigt från målet. Den ekonomiska situationen som revisorerna under flera år bedömt vara mycket allvarlig har ytterligare förvärrats under 2017. Under 2017 tog regionen externa lån på 100 mkr för att förstärka likviditeten. Det ekonomiska läget har dessutom medfört att de likvida medlen minskat i sådan omfattning att regionstyrelsen har behövt höja checkkrediten för att säkra betalningsförmågan. Revisorerna har inte kunnat se att tillräckliga åtgärder hr genomförts eller presenterats för att i närtid vända den ekonomiskt negativa utvecklingen.

Regionplanen innehåller 21 strategiska mål som beslutats av regionfullmäktige vilka regionstyrelsen har uttolkat i ca 85 framgångsfaktorer. Framgångsfaktorerna saknar i flera fall mätvärden för att mäta hur utvecklingen går. Revisorerna har noterat att återredovisning av regionstyrelsens framgångsfaktorer gjorts i en bilaga till årsredovisningen som sammanställts i årsredovisningen. Utifrån framgångsfaktorerna är det svårt att bedöma i vilken utsträckning de är förenliga med de strategiska verksamhetsmålen som fullmäktige beslutat. De fem finansiella målen från finansplanen har återredovisats. Två mål har uppnåtts men målen för långsiktigt hållbar ekonom, nettokostnadsutveckling samt självfinansieringsgrad har inte uppnåtts. Revisorerna bedömer att resultatet av de tre väsentliga finansiella målen inte är förenliga med fullmäktiges mål.

Regionstyrelsen har i sin verksamhetsplan besluta om åtta aktiva och mätbara mål som har återredovisats i årsredovisningen. Ett av två aktiva mål har uppnåtts inom målområdet ”Patient”. Inom målområdet ”Samhälle” har ett av två aktiva mål uppnåtts och inom ”Medarbetare” har ett av två aktiva mål uppnåtts. Inom ”Verksamhetsresultat” har de två aktiva målen, minskat nettokostnadsutveckling samt tillgänglighet inte uppnåtts.

På grund av ekonomiska underskott under flera år har det negativa egna kapitalet ökat till – 311,8 mkr. Regionen har under flera år lånat från pensionsmedel till investeringar och återlånet uppgår till drygt 3 miljarder kronor.

Regionstyrelsen har inte presenterat en plan för återställande av det ackumulerade underskottet från tidigare år och lever därmed inte upp till kommunallagens krav. Årets resultat innebär att regionen inte uppnår de finansiella eller verksamhetsmässiga målen för god ekonomisk hushållning.

Regionens revisorer tillstyrker att Region Jämtland Härjedalens årsredovisning för 2017 godkänns.

Revisorerna bedömer att regionstyrelsens beredning av budget liksom tidigare år har varit otillräcklig och att måluppfyllelsen inom främst ekonomi men även tillgänglighet är otillfredsställande. Den tidigare allvarliga ekonomiska situationen har ytterligare förvärrats under 2017, jämfört med föregående år. Det ackumulerade underskottet överstiger efter 2017 en miljard.

Regionens revisorer riktar en anmärkning mot regionstyrelsen mot bakgrund av att de bedömer att regionstyrelsens styrning, ledning, uppföljning och kontroll varit otillfredsställande. Mot bakgrund av de allvarliga brister som ligger till grund för revisorernas anmärkning avstyrker regionens revisorer att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för regionstyrelsen.

För regionala utvecklingsnämnden, patientnämnden, vårdvalsnämnden, gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter m m, gemensamma nämnden för IT-drift och stöd och gemensamma nämnden för närvård i Frostviken bedömer revisorerna sammantaget att nämnderna i allt väsentligt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, att den interna kontrollen varit tillräcklig och att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Regionens revisorer tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för dessa nämnder.

Förbund

Revisorerna i Norrlandstingens regionförbund har sammantaget bedömt att direktionen för

förbundet bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, att den interna kontrollen varit tillräcklig och att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och de verksamhetsmål och uppdrag som direktionen ställt upp. Revisorerna tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen och dess ledamöter och att fullmäktige godkänner förbundets årsredovisning för år 2017.

Revisorerna i Samordningsförbundet i Jämtlands län bedömer sammantaget att styrelsen i förbundet har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. De bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats i enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed. De bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda. Revisorerna tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Aktiebolag

Lekmannarevisorn i Landstingsbostäder i Jämtland AB har sammantaget bedömt att bolagets verksamhet år 2017 i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Revisorerna i Landstingsbostäder i Jämtland AB har uttalat att enligt deras uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av bolagets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. De tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen. De tillstyrker också att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Lekmannarevisorn i Länstrafiken i Jämtlands län AB har sammantaget bedömt att bolagets verksamhet år 2017 i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Revisorerna i Länstrafiken i Jämtlands län AB har uttalat att enligt deras uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av bolagets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. De tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen. De tillstyrker också att bolagsstämman behandlar förlusten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Lekmannarevisorn i Torsta AB har sammantaget bedömt att bolagets verksamhet år 2017 i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Revisorerna i Torsta AB har uttalat att enligt deras uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av bolagets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. De tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen. De tillstyrker också att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Revisorerna i Naboer AB har uttalat att enligt deras uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av bolagets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. De tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen. De tillstyrker också att årsstämman disponerar resultatet enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Lekmannarevisorn i Almi Företagspartner Mitt AB har sammantaget bedömt att bolagets verksamhet år 2017 i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll varit tillräcklig.

Revisorerna i Almi Företagspartner Mitt AB har uttalat att enligt deras uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av bolagets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. De tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen. De tillstyrker också att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Bostadsrättsföreningar

Revisorerna i HSB:s bostadsrättsförening Åkerärtan i Östersund har uttalat att enligt deras uppfattning har årsredovisningen upprättats enligt årsredovisningslagen och ger i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. De tillstyrker att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen. De tillstyrker också att föreningsstämman behandlar resultatet enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Revisorerna i HSB:s bostadsrättsförening Torvalla Centrum i Östersund har uttalat att enligt deras uppfattning har årsredovisningen upprättats enligt årsredovisningslagen och ger i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen.

Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. De tillstyrker att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen. De tillstyrker också att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Handläggning

Fullmäktiges presidium beslutade den 29 mars 2017, § 21, med anledning av regionens revisorers uttalande i ansvarsfrågan att ge regionstyrelsen och de ledamöter som avgått från styrelsen möjlighet att inkomma med förklaring.

Förklaringar

Förklaringar har inkommit från regionstyrelsen, Elin Lemon, Thomas Andersson och Eva Hellstrand, samtliga (C), Anton Nordqvist (MP), Elin Hoffner och Jörgen Blom, båda (V).

Regionstyrelsen har i huvudsak anfört.

SAMMANFATTNING

De åtgärder regionstyrelsen vidtagit under året har syftat till att minska nettokostnadsutvecklingen på ett långsiktigt och hållbart sätt. Viktigt för regionstyrelsen har varit att medborgarnas tillgång till vård, patientsäkerheten och medarbetarnas arbetsmiljö inte riskeras genom åtgärderna.

Den enklaste åtgärden skulle vara att öka intäkterna genom att höja skatten. Den avvägning som dock har gjorts är att så länge nettokostnadsökningen är på mer än 4% och intäktsökningar i form av skattekraft och statsbidrag enbart ökar med 2% är en skatthöjning inte en bra lösning. Det skulle då bara bli en kortsiktig bättring och leda till behov av ytterligare skatthöjningar om något år igen. Därför väljer regionstyrelsen att inte föreslå skatthöjning eftersom det totala skattetrycket i länet då skulle kunna ge negativa effekter på nödvändig inflyttning till länet.

Andra åtgärder som kan ge snabb kortsiktig effekt på ekonomin men medför högre kostnader efter något år är att stänga hälsocentraler, mottagningar och avdelningar utan att erbjuda medborgare och patienter ett lika bra alternativ för att få vård.

Regionstyrelsen har valt att minska kostnaderna genom att arbeta med effektiviseringar av vården i regionen och kunna erbjuda medborgarna en lika bra eller bättre vård men till lägre kostnader. Styrelsen har i det arbetet tagit hjälp av SKL för att finna var i verksamheten man ska sätta in ytterligare analyser för att finna förbättrings- och resultatförbättringar. Arbetet

pågår och åtgärder har beslutats.

Regionstyrelsen har även arbetat med förbättrad styrning och ledning. Regionstyrelsen har fört dialog med områdeschefer och besökt områdesledningarna för samtal om budget och verksamhet. Regionstyrelsen instämmer i revisorernas påpekande att en kultur utvecklats inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen där följsamhet till budget inte är självklar. Områdescheferna får nu utbildning, ekonomiska verktyg och hjälp för en bättre kontroll. Tätare uppföljningar görs av områdenas ekonomi. Regionstyrelsen ser ytterst allvarligt på det ekonomiska läget och fortsätter att vidta ytterligare åtgärder för att stärka ekonomin.

Regionstyrelsen konstaterar slutligen att hälso- och sjukvården och verksamheten inom regional utveckling fungerar bra. Att snabbt gå fram med stora verksamhetsförändringar riskerar kvalitét och beredskap i regionstyrelsens huvuduppgift och lagstadgade skyldighet att erbjuda en god hälso- och sjukvård. Arbetet med ekonomin behöver vara långsiktigt, kvalitetssäkrat och värna patientsäkerheten.

Regionstyrelsens svar på revisorernas kritik

Regionens revisorer bedömer att regionstyrelsens beredning av budget liksom tidigare år har varit otillräcklig och att måluppfyllelsen inom främst ekonomi men även tillgänglighet är otillfredsställande. Den tidigare allvarliga ekonomiska situationen har ytterligare förvärrats under 2017, jämfört med föregående år. Det ackumulerade underskottet överstiger efter 2017 en miljard kronor.

Regionens revisorer riktar en anmärkning mot regionstyrelsen mot bakgrund av att de bedömer att regionstyrelsens styrning, ledning, uppföljning och kontroll varit otillfredsställande. Mot bakgrund av de allvarliga brister som ligger till grund för revisorernas anmärkning avstyrker regionens revisorer att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Regionstyrelsen.

Beredningen av budget har liksom tidigare år varit otillräcklig

Regionstyrelsen förstår revisorernas kritik men vill förklara de ställningstaganden och åtgärder som regionstyrelsen gjort. Regionstyrelsen har under 2017 fokuserat på att försöka få ner nettokostnadsutvecklingen och vidta åtgärder som ger ett långsiktigt hållbart resultat. Viktigt för regionstyrelsen har varit att medborgarnas tillgång till vård, patientsäkerheten och medarbetarnas arbetsmiljö inte riskeras genom åtgärderna.

Regionstyrelsen bedömer att kontakten med Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, för samtal om hur en liten region med svag skattekraft ska klara att finansiera sin egen välfärd, är bland de viktigaste åtgärderna under året. Regiondirektör, ekonomidirektör och regionstyrelsens ordförande träffade SKL:s ledning 2017-03-13 för diskussion kring hur ett analysstöd skulle kunna genomföras av SKL, och analysen presenterades för Regionfullmäktige i juni. Detta är första gången SKL gör en sådan analys av ett landsting. Under hösten har fördjupade analyser skett som lett till presentationer för breda politiska

grupper i november och december. Hälso- och sjukvårdsförvaltningens områdeschefer har gjort analyser i eget område och haft gemensam workshop kring analyserna i slutet av november. Det har lett fram till beslut i Regionstyrelsen i december och januari-18.

Regionstyrelsen sammanfattar sina beslut och åtgärder under 2017 så här:

- RS jan § 13 åtgärder angående jour- och beredskapsorganisation inom den specialiserade verksamheten, en jourlinje borttagen.
- RS jan § 21 uppräknig av egenvårdsavgiftsnivå för speciallivsmedel
- RS mars § 68 tf RD presenterade förslag om (förtydligade i RS maj § 126-132):
 - Utredda förutsättningarna till ökad samverkan med länets kommuner inom områdena administration (ffa transaktionstunga funktioner) och olika tekniska servicefunktioner,
 - redovisat RS nov § 269 arbetet fortsätter via den nya gemensamma nämnden för IT, administration och service
 - intensifiera arbetet med samverkansmöjligheter inom den laboratoriemedicinska verksamheten med övriga landsting/regioner i norr – arbetet pågår
 - se över möjligheterna att ytterligare vässa hälsovalet genom att nuvarande regelverk ses över. Översynen ska även omfatta ersättningssystemet. – Redovisat RS dec § 309 RD fick i uppdrag att se över organisationen i primärvård, att arbeta med att få till en högre koncernkänsla i primärvårdens egenregi, och att utreda ansvar för utveckling inom primärvårdens egenregi kontra beställarenheten.
 - Pågående förändringsarbete (OPUS 2020) inom kirurgi/ögon/öron initierat av den externa genomlysningen hösten 2016 skall kompletteras med en pilotstudie i att utforma produktionsuppdrag för verksamheten. – Har senarelagts p g a att de ekonomiresurser som finns har prioriterats för arbetet med fördjupning efter SKL-analysen.
 - Utredda möjligheter att samverka med annan part gällande sterilcentralen. - Resultatet behandlades i § 222 RS oktober: Utredningen konstaterar att det inte är rimligt att flytta hela den steriltekniska verksamheten till exempelvis Sundsvall. Utredningen belyser även möjligheten att flytta delar av verksamheten. Dock kräver detta alternativ investeringar i paritet med de investeringar som krävs för att hålla nuvarande sterilcentral i full drift. Idag finns inget samarbetsavtal mellan Region Västernorrland och Region Jämtland Härjedalen avseende upphandling av steriltekniska produkter och/eller serviceavtal, varför Regionstyrelsen ger RD i uppdrag att se över möjligheten att samarbeta med exempelvis Region Västernorrland för att hitta kostnadsbesparingar inom upphandlings- /avtalsområdet.
 - Utvärdera regionens internhandel för att den ekonomiska styrmodeller ska ge god effekt. – redovisat RS nov § 270: uppdraget avslutas RD får bedöma när resurser kan prioriteras för detta.

- utreda möjligheter och förutsättningar att kunna driva verksamhet gemensamt med annat landsting. – Muntlig redovisning RS nov § 253, ännu inga konkreta samarbeten p g a otydligt intresse från de andra, men arbetet fortsätter.
- RS mars § 69 Uppstart prehospitalt projekt
- RS maj § 108 Tertialrapporten
 - öka internstafetter från sjukhuset ut till primärvården med syfte att minska hyrläkarkostnader och effektivisera så patienterna får specialistvårdsbesök direkt på hälsocentralen. – Redovisat RS nov § 273. Resultatet är tyvärr blygsamt. Regionstyrelsen godkände att fokus är på den andra delen i utvecklingen dvs att effektivisera arbetet mellan primärvård och specialistvård så att patienterna får sitt specialistvårdsbesök direkt på hälsocentralen.
 - Optimera nyttjandet av hyrläkarna inom primärvården – Redovisat RS nov § 274. Gemensam grundplanering för hyrläkare på hälsocentralerna är införd. Hyrläkare som enbart har mottagning med patienter på hälsocentralen ska schemaläggas för minst 75 besök per vecka. Hälsocentraler som saknar fasta läkare och behöver använda hyrläkare till annat än ordinarie mottagning på hälsocentralen ska planera antal timmar för detta och därefter schemalägga övriga besök i proportion till den återstående tiden. Förslag om att göra extern genomlysning av verksamheten, inom psykiatri, barn- och ungdomspsykiatri och primärvårdens psykosociala enheter med syfte att analysera effektivitet, kvalitet, vårdflöden, ansvar mellan verksamheterna och tillsammans med kommunerna. – Redovisad vid Regionstyrelsen februari -18, med uppdrag till RD att senast i maj återkomma till Regionstyrelsen med plan för åtgärder.
 - Förslag om att göra en övergripande plan för köpt vård innehållande en analys av möjligheter att ta hem delar av den vård regionen köper liksom en analys av ekonomiska fördelar att köpa viss vård istället för bedrivs i egen regi.
- RS okt § 221 deluppdrag Sjukresor i egen regi - Paket 2 Långsiktig utvecklingsplan för god ekonomisk hållning – Ställning togs att inte överta i egen regi utan göra upphandling inför 2020.
- RS dec § 300 Utifrån månadsrapport efter oktober har Regiondirektör beslutat om följande åtgärder som Regionstyrelsen ställde sig bakom:
 - Inköp – stopp av alla inköp bortsett från sjukvårdsmaterial.
 - Resor – se över och stoppa de resor som är möjliga resten av året.
 - Anställningar – restriktivitet kring alla anställningar.
 - Hyrpersonal – stoppa det som är möjligt.
 - Utbildningar – restriktioner gäller, skjut fram och gör kostnadseffektiva lösningar.

- RS nov § 307 Fördjupad analys utifrån SKL analysen Regionstyrelsen beslutade att
 - Ytterfallsanalys ska göras och återrapporteras till regionstyrelsen våren 2018.
 - Fördjupad analys av ortopedens kostnader ska göras med hjälp av kostnad per patientdata och jämförelse med annat landsting.
 - Analys av fallolyckor i Jämtlands län som pågår på uppdrag av SVOM ska redovisas till styrelsen efter hantering i SVOM.
 - Åtgärder utifrån resultat av HS-ledningsgrupps workshop kring SKL-analysen presenteras den 15 december för regionstyrelsen och ytterligare inbjudna deltagare. I januari 2018 beslutades utifrån detta om ett åtgärdsprogram i sex punkter.
- RS jan-18 § 9 För att ytterligare förstärka arbetet med internkontroll/egen-kontroll har personal- och ekonomiavdelningen tagit fram ytterligare kontrollåtgärder i syfte att säkerställa att arbetet med personalsystemet och att efterlevnad av avtal, regler och riktlinjer sker med god kvalitet och följsamhet. Dessa beslutade regionstyrelsen att lägga till i sin internkontrollplan för 2018.

Regionstyrelsen vill påpeka att många åtgärder som vidtagits är av långsiktig karaktär t ex ökning av ST-läkare inom primärvården för att långsiktigt klara av minskningen av hyrläkare, ökningen av undersköterskor och utbildning med kompetenskort för ca 200 undersköterskor för att överföra uppgifter från sjuksköterskor för att kunna minska hyrsjuksköterskorna.

Regionstyrelsen vill också påpeka att de åtgärder som kan vidtas alltid måste avvägas mot Hälso- och sjukvårdslagens krav om vård på lika villkor för hela befolkningen, och sedan 2015 mot Patientlagen som ger patienterna möjlighet att välja vård på regionens bekostnad i annat landsting om vården inte kan ges här. Det betyder att vissa verksamhetsreduceringar inte ger den ekonomiska effekt som kan förväntas. Därför arbetar Regionstyrelsen mer med effektivisering av det vårdutbud som regionen har, än att leta efter möjligheter att minska kostnaderna genom att minska vårdutbudet. Jämlig vård för länets medborgare är en viktig ledstjärna för regionstyrelsen.

Den enklaste åtgärden skulle varit att öka intäkterna dvs höja skatten. Den avvägning som dock har gjorts är att så länge nettokostnadsökningen är på mer än 4% och intäktsökningar i form av skattekraft och statsbidrag enbart ökar med 2% är en skattehöjning inte en bra lösning. Det skulle då bara bli en kortsiktig bättring och leda till behov av ytterligare skattehöjningar om något år igen. Därför väljer regionstyrelsen att inte föreslå skattehöjning eftersom det totala skattetrycket i länet då skulle kunna ge negativa effekten på nödvändig inflyttning till länet.

Regionstyrelsen har under hösten inför budget för 2018 ändrat fördelningsprinciperna inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Bakgrunden är samma iakttagelser som revisorerna gjort om att vissa verksamheter fått en ramtilldelning som inte varit realistisk, vilket kan ha skapat en kultur där budgeten inte är ett styrmedel. I Regionstyrelsens verksamhetsplan beskrivs den nya budgetfördelningen så här: ”Fördelningen av budgetramar har gjorts på ett nytt sätt för 2018. Områdena inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har fått en budgetram som

motsvarar den helårsprognos för 2017 som de själva angett i delårsbokslutet augusti 2017, utan någon uppräknig. Det betyder ett krav på 0% kostnadsökningar i områdenas egna verksamheter, eller med andra ord ska områden genom effektiviseringar klara 2% generell löneökning, 3,6 % ökning av regionsjukvård och 2% allmän inflation. Totalt motsvarar det cirka 54 miljoner kronor.

Dessutom förväntas områdena genom särskilda resultatförbättrande åtgärder gemensamt och solidariskt bidra till att täcka det samlade ofinansierade utrymmet i Hälso- och sjukvårdsförvaltningens centrala budget som uppgår till 205 miljoner kronor. Undantag från denna princip görs för:

- Folk tandvården som får ramuppräknig enligt tidigare princip inkluderat att de i budget för den konkurrensutsatta delen belastas med en kostnad på 4 mkr (avkastningskrav) vilket skall levereras in till Finansförvaltningen (Motsedda)
- Primärvården - får ramuppräknig enligt tidigare princip, och ersättning från Vårdvalsnämnden
- Diagnostik, teknik och service – får ramuppräknig enligt tidigare princip, men får samtidigt inte höja internpriserna för 2018.
- Regionstaben får inte heller någon ramuppräknig vilket innebär ett kostnadsminskningsuppdrag på 4 200 tkr som därmed reducerar HS-förvaltningens ofinansierade utrymme till 201 miljoner.”

När den första prognosen kom nu i mars-2018 (efter februari) visade några av verksamheterna att de prognostiserar att de inte kommer att kunna hålla de nya budgetramarna. Det föranledde att Regiondirektör och Regionstyrelsens ordförande omedelbart kallade alla Hälso- och sjukvårdsförvaltningens områdeschefer till möte för diskussion om allvaret i detta och uppmanade till omedelbara åtgärder för att minska nettokostnadsökningen, samt att extra analys- och stödresurser kommer att ges till områdescheferna.

Revisorerna skriver i sin revisionsrapport om bristande budgetberedning och budgetdialog under en längre tid har medfört att budgetstyrningen inom regionen inte fungerar tillräckligt väl. Regionstyrelsen har under 2017 försökt åtgärda detta med dels en budgetdialogdag i mars där ekonomiutskottet samlade hela regionstyrelsen, alla förvaltningschefer och alla områdeschefer för samtal om planeringsförutsättningarna i finansplanen och diskussion om de ofinansierade behoven. Dessutom gav regionstyrelsen ett uppdrag till regionstyrelsens presidium att träffa alla områdesledningarna för att diskutera bl a budgetarbetet, tillgängligheten och lyssna på hur krismedvetenheten är i organisationen. Detta uppdrag återredovisades till Regionstyrelsen i augusti.

Måluppfyllelsen inom främst ekonomi men även tillgänglighet är otillfredsställande

Den kritik som revisorerna tidigare framfört angående mätbara mål har regionstyrelsen tagit till sig och inför 2017 infördes åtta aktiva mål dvs två mätbara mål per perspektiv. Dessa aktiva mål är utöver att vara mätbara också en prioritering av vad regionstyrelsen anser viktigast att uppnå för att uppfylla Regionfullmäktiges strategiska mål enligt regionplanen. Prioriteringen är också gjord utifrån att det är regionens största utmaningar, vilket gör att målen inte har klarats av detta första år som de varit aktiva mål – därför är de med som aktiva mål också 2018 utifrån regionstyrelsens långsiktiga arbetssätt.

Att regionstyrelsen har framgångsfaktorer som inte är mätbara är det sätt som regionstyrelsen ger uppdrag till tjänstemannaorganisationen på vad som ska genomföras utifrån den ambition som regionstyrelsen har när den tolkar vad regionfullmäktige vill uppnå med de strategiska målen. Därför är en beskrivning av att uppdraget i framgångsfaktorn är genomfört viktigt. Det kan också noteras att styrmodellen som beskriver detta är beslutad av Regionfullmäktige. Regionstyrelsen håller dock med revisorerna på att ytterligare arbete ska läggas ner för att också analysera hur genomförandet av uppdragen i framgångsfaktorerna påverkat huvudmålet. Det kommer att bli ett uppdrag att arbeta med under 2018.

Regionstyrelsen är inte nöjda med det ekonomiska resultatet och att inte kunna nå de finansiella målen. Revisorerna skriver att regionen tog 100 miljoner kronor för att förstärka likviditeten. Regionstyrelsen vill med tydlighet påpeka att de 100 miljoner kronorna är det lånetak som regionfullmäktige fastställt och som används för att finansiera regionens investeringar. Revisorerna påpekar också den höjda checkkrediten. Även i det fallet är det Regionfullmäktige som beslutat om den höjda checkkrediten som en uppdatering eftersom den tidigare nivån var satt för mer än 25 år sedan.

Utöver de beskrivna målen och framgångsfaktorerna tycker regionstyrelsen att det är glädjande med de kvalitetsförbättringar som skett under 2017 och saknar att revisorerna inte alls noterat dem. T ex har

- Tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri förbättrats
- Asyl- och flyktinghälsan har etablerats som permanent verksamhet för ett bättre omhändertagande av länets nyanlända
- Ett mobilt närvårdsteam (MINT) har startat för extra stöd för våra sköraste mångbesökare. Som exempel beskrivs ett fiktivt fall där en patient som tidigare skulle ha kostat ca 500 000 kr (ambulans, vårddygnet m m) som efter anslutning till MINT istället kostar 51 000 kr. Den tidiga utvärderingen visar också att patienterna är mycket nöjda med teamet.
- Strukturerat arbete med ”gröna korset” som är en visuell metod för att minimera vårdskador och förbättra patientsäkerheten. Metoden har mottagits mycket bra på alla kirurgens tre avdelningar. Varje dag sker en kort uppdatering på en white-boardtavla vilket bland annat gör att det blir ökad patientsäkerhet i vardagen.
- Resultatet av senaste patientsäkerhetskulturmätningen: Svarsfrekvens 52,6 % av totalt 3392 inbjudna. Förbättring på samtliga områden (utom två) sedan föregående mätning.

Faktorer – bättre engagemang från ledning, införandet av daglig styrning.

Verksamhetens styrkeområden: samarbete inom vårdenheten.

- Andelen vårdskador har minskat från 9% till 8%.
- Antalet enkla läkemedelsgenomgångar har ökat med 19%.
- Antalet besök har ökat med 17 000 st.
- Sjukfrånvaron inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har minskat från 6,9% till 5,8 %.
- Inom strokevården har andelen patienter som är ADL-oberoende efter 3 månader ökat från 86% till 91%.
- Andel patienter med hjärtinfarkt som fått blodkärlen öppnade (med PCI eller trombolys) har ökat från 90% till 94%.
- I februari invigdes den nya donationssalen som helt finansierats av Vävnadsrådet.
- Under 2017 har många olika initiativ med digitalisering gjorts och utvecklingen inom VälTel-projektet har tagit fart. Två olika workshops har också genomförts för att hitta formerna kring effektivare utvecklingsarbete kring IT-utveckling och digitalisering. Bland åtgärderna kan nämnas - breddinförande av ”vårdbesök på nätet” för samtliga anställda inom Barn Unga Vuxna. En ny förbättringsmetod (HIFA=högintensivt förbättringsarbete) har införts med goda resultat inom t ex urologin och ögonverksamheten.
- Svegs hälsocentral är en av de hälsocentraler som förbättrat sig mest i hela landet. När patienter skattar tillgängligheten på Svegs hälsocentral har de gått från 38 procent (2015) till 79 procent (2017), och Backe HC.
- Regionen mäter arbetsmiljön med en enkät till alla anställda två gånger per år. Resultatet har ökat mellan varje tillfälle. Inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen är ökningen störst.
- Primärvårdens arbete med förbättrad arbetsmiljö, minskning av hyrläkare, effektivare nyttjande av de hyrläkare som ändå anlitas, rekrytering av ST-läkare och digitala lösningar i Härjedalen, Brunflo och Ragunda, och ändrad jour och beredskapsorganisation i flera av länets kommuner och införandet av lättakuter är kraftfulla åtgärder som både är långsiktigt hållbara och uppskattade av medborgarna.
- Förlossningsvården har goda resultat såväl kvalitetsmässigt som ekonomiskt trots att födelsetalen är mycket höga under 2017.
- Under 2017 har verksamheten på Campus övertagits från Medicin Direkt vilket också gett utvecklingsmöjligheter genom öppnande av ytterligare en operationssal. Detta kommer ge regionen möjligheter att förbättra tillgängligheten eftersom operationssalstillgången hittills varit en flaskhals.

Eget kapital, balanskravet och likviditeten

När det gäller kritiken att regionstyrelsen inte har en plan för att återställa det ackumulerade underskottet kan Regionstyrelsen konstatera att allt fokus handlar nu om att få ner nettokostnadsutvecklingen till samma utveckling som intäkterna, och så att årsresultatet blir noll. Därefter kommer en plan för att återställa det ackumulerade underskottet att tas fram.

I revisionsrapporten frågar revisorerna ”hur utrymme för återbetalning av lånen kan skapas samtidigt som återställning enligt balanskravet ska ske”. För att förklara detta behöver man förstå pensionsskuldens likviditetsskapande. Ännu under rätt många år kommer pensionsskulden i balansräkningen, d v s avsatt för pensioner att fortsätta öka eftersom vi har många anställda i regionen med en inkomst som överstiger 7,5 basbelopp och som är födda före 1987. Ökningen av pensionsskulden utgör endast en kostnad (ingen utbetalning, eftersom kostnaden bokförs mot pensionsskulden). Om regionen skulle klara av minst noll-resultat och fortsätta med samma måttliga investeringstakt skulle därför likviditeten automatiskt börja växa igen med ungefär samma belopp som ökningen av avsatt för pensioner och då skapas även utrymme för att betala tillbaka lånen i samma takt. Att nå minst noll-resultat eller plusresultat står alltså inte i motsatsställning till att betala igen lånen utan är en förutsättning för att kunna göra det. Det behövs inte extra stora överskott för att kunna betala igen lånen utan det räcker att nå noll-resultat eller överskott för att kunna göra det.

Så småningom kommer avsatt för pensioner att börja minska, men det kommer att dröja rätt länge. De anställda som är födda 1987 och senare, som tjänar över 7,5 basbelopp, kommer att få hela sin intjänade pension varje år utbetald som pensionspremie för egen förvaltning, även den del som beräknas på lönebelopp över 7,5 basbelopp. De kommer alltså inte att bygga upp någon ”pensionsskuld” i balansräkningen. Regionen har ännu inte så många unga högavlönade.

Samma resonemang gäller även ansvarsförbindelsen som kommer att börja minska i takt med att allt fler pensionärer avlider framöver.

Styrning, ledning, uppföljning och kontroll har varit otillfredsställande

Revisorernas frågor och kritik handlar om hur Regionstyrelsen skött sitt uppdrag. I det uppdraget ingår att ha en tjänstemannaledning som ett effektivt verktyg för sitt uppdrag. Tjänstemannaledningen har under perioden efter att landstinget blev region i olika omgångar arbetat med att förbättra förutsättningarna kring styrning, ledning, uppföljning och kontroll. Följande åtgärder kan nämnas:

- 2016-01-01 startade en ny organisation med förstärkt linjeorganisation med kortare besluts-vägar inom Hälso- och sjukvården och en regionstab med tydliga krav på förbättrat stöd till verksamhetens chefer
- Under 2017 har vissa förändringar av den organisationen gjorts utifrån utvärderingar eller politiska ambitioner för att få ytterligare effektivitet t ex flytt av verksamhetsutvecklarna ut till områdescheferna och folkhälsoenheten till primärvården.
- Under 2016 - 2017 har även andra åtgärder vidtagits utifrån styrförmåga t ex har ett stort område delats i två (kirurgi-ögon/öron), nya områdeschefer har tillsatts och regionstabens resurser har omdirigerats till prioriterade områden t ex digitalisering, bemanningsprojektet, arbetssätten kring lagen om utskrivning från slutenvård. Tyvärr

har resurser för stöd till cheferna kring produktions- och kapacitetsplanering inte funnits eller kunnat omdirigeras.

- Ledningen har identifierat att stödresurserna varit för få för att få bra effekt på åtgärderna. När verksamhetsnära resurser tillsatts har goda effekter konstaterats. Ledningen har lanserat att stabsresurserna ska ”hjälpa cheferna inte bara stödja dem”. Synkronisering av förändringsarbetet har också förbättrats under 2017.
- Utvärdering våren 2017 av den nya organisationen konstaterade att en majoritet anger att det blivit större fokus på kvalitet och förbättringsarbete, snabbare hantering av frågor när de hamnar på rätt nivå, tydligare samsyn kring styrning, ledning, ansvar och beslutsvägar, positivt med det nya medicinska ledningsansvaret men analysförmåga efterfrågas.
- Under hösten har ett uppdrag startats som handlar om att utreda regionens analysförmåga och hur den skulle kunna förbättras inom befintliga resurser. Utredningen kommer att vara klar under våren 2018.
- Ledningen har identifierat att stödresurserna varit för få för att få bra effekt på åtgärderna. När verksamhetsnära resurser tillsatts har goda effekter konstaterats. Ledningen har lanserat att stabsresurserna ska ”hjälpa cheferna inte bara stödja dem”. Synkronisering av förändringsarbetet har också förbättrats under 2017.
- Under 2017 har tre viktiga funktioner varit under rekrytering, Regiondirektör, Ekonomi-direktör och Personaldirektör.
- Under 2017 har regionens styrmodell reviderats genom ett förtydligande av uppföljnings-processen. Uppföljningsformerna har också utvecklats ytterligare under vintern med inlånade resurser och ökat fokus på stöd så att cheferna kan utöva bättre kontroll.
- Under 2017 har internkontrollen utvecklats genom bl a att inkludera patientprocesser inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen, och ett särskilt egenkontrollprogram kring efterlevnad av regler och riktlinjer inom personal och ekonomiområdet.
- Under 2017 har extern genomlysning av inköpsprocessen genomförts som dels konstaterar att mycket av regionens rutiner och arbetssätt är effektiva t ex kring upphandling, och dels att ytterligare effekter kan uppnås genom förändringar vad avser strategiska inköp.

I bilaga 1 [till förklaringen] finns en sammanställning av de beslut av ekonomisk karaktär som Regionstyrelsen behandlat under 2017

Åtgärder vidtagna av regionstyrelsen utöver normalt styrelsearbete under 2017

Regionstyrelsens ordförande uppvalde skatteutjämningens utredare omedelbart vid starten av deras arbete, och Regionledningen träffade den 6 april utredningsgruppen för att beskriva regionens struktur och förhållanden. Därefter har genomgång också gjorts med länets politiska företrädare Karin Thomasson som ingår i utredningens politiska referensgrupp.

Regionstyrelsens ordförande kontaktade Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, för samtal

om hur en liten region med svag skattekraft ska klara att finansiera sin egen välfärd, som ledde till SKL-analysen och beslut om åtgärdsprogrammet i sex punkter antaget av Regionfullmäktige i februari 2018.

Regionstyrelsens ordförande har fört samtal med finansminister Magdalena Andersson om regionens svårigheter att finansiera hälso- och sjukvården.

Regionstyrelsens presidium har under året genomfört flera dialoger med hälso- och sjukvårdens chefer, dvs inte nöjt sig med att styra via regiondirektören, tex följande aktiviteter:

- Informerat om regionplanens och regionstyrelsens mål på en ledardialog i februari 2017.
- Dialogdag 21 februari om arbetet med fastighetsutvecklingsplan och bemanningsprojektet. Denna dag avslutades med att ekonomiutskottet utformade förslag till mål och tidplaner för både bemanningsprojektet och fastighetsutvecklingsplanen som Regionstyrelsen därefter fastställde.
- Workshop den 16 mars med diskussioner om planeringsförutsättningar för 2018 - 2020 med diskussion kring nuläge, ofinansierade behov och prioriteringar från resp förvaltning inkl gruppdiskussioner med områdescheferna.
- På uppdrag av Regionstyrelsen träffade regionstyrelsens presidium alla hälso- och sjukvårdens områdesledningar under maj-juni för att diskutera med organisationens lägsta nivå kring krismedvetenhet och ekonomiskt ansvarstagande.

Regionstyrelsens vice ordförande har engagerat sig i Härjedalen för att etablera närmare relationer och avtal gällande slutenvårdsplatser (OBS-platser) i samverkan med Härjedalens kommun och med Röros och Tynsets sjukhus – agerandet har resulterat i avtal till nytta för Härjedalens medborgare.

Regionstyrelsens ordförande har inlett kontakter med det nybildade Tröndelag. En grund till fortsatt och fördjupat samarbete över gränsen i syfte att öka regionens attraktions- och utvecklingskraft. Samarbetsdiskussionerna har också handlat om folkhälsofrågor genom HälsoUndersökningar i NordTröndelag (HUNT) och den utveckling som sker när Sör-Tröndelag nu ska ingå i detta. Region Jämtland Härjedalen har fått möjlighet att också utreda möjligheten att delta.

Elin Lemon Thomas Andersson och Eva Hellstrand, samtliga (C) har i huvudsak anför.

Centerpartiet tar den kritik som revisorerna uttryckt på stort allvar i den ytterst allvarliga situation som Region Jämtland Härjedalen befinner sig i. Med ett ackumulerat underskott på över 1 miljard kronor, och en inledning på 2018 där den negativa utvecklingen fortsätter, så befinner vi oss i alldeles särskilt utsatt läge jämfört med resten av Sverige. Under 2017 har Centerpartiet aktivt deltagit i regionstyrelsens arbete. Vi stött de förslag som vi funnit kloka för Region Jämtland Härjedalen och vi har vid samtliga regionstyrelsesammanträden även

yrkat på förslag på åtgärder, förbättringar eller ändringar. En av de stora kostnaderna för Region Jämtland Härjedalen är behovet av inhyrd sjukvårdspersonal. På SKL kongress 2015 drev Centerpartiet att regioner/landsting gemensamt ska bli oberoende av inhyrd personal från 1 januari 2019. Detta fick Centerpartiet gehör för. Centerpartiet i Region Jämtland Härjedalen följde upp detta med ett yrkande, på det första regionstyrelsesammanträdet 2017, att arbetet med en handlingsplan för att göra Region Jämtland Härjedalens oberoende av inhyrd personal skulle startas. Idet arbetet skulle samtliga politiska partier involveras och idéer skulle tas tillvara för att kraftsamla i frågan och för att kunna nå politisk enighet. Detta fick vi gehör för i regionstyrelsen. Vi kan nu konstatera att det bifallet på yrkandet inte gav något. Under året har vi lagt flera förslag i yrkanden eller lyft diskussioner för samsyn och åtgärder utan gensvar från majoritetspartierna. Centerpartiet har exempelvis föreslagit en mer kostnadseffektiv hantering av sjukhusets matservering, vi har begärt en beskrivning hur lönesatsningen på sjuksköterskor skulle finansieras. Vi begärt en utredning om det finns ej lagstadgade uppgifter som regionen kan avsluta. Vi har föreslagit att beslut om anställningar och behov av inhyrd personal ska flyttas upp en nivå i beslutsfattandet. Detta är bara några exempel på förslag som majoriteten avvisat. Under tidigare år har vi föreslagit en bredare budgetberedning och en tydligare dialog med budgetansvariga chefer, även det utan framgång. Avslutningsvis kan vi konstatera att den slutsats som SKLs granskning under våren 2017 kom fram till väl överensstämmer med revisorernas kritik. Det brister i styrning, ledning, uppföljning och kontroll.

I bilaga [till förklaringen] finns en sammanställning av de yrkanden som de gjort under 2017.

Anton Nordqvist (MP) har i huvudsak anfört.

Den politiska majoriteten i regionstyrelsen har vid ett extra sammanträde beslutat om en förklaring att lämna till regionfullmäktiges presidium. Även om jag i vissa delar av förklaringen delar regionstyrelsens bild, så har jag ändå i den mest väsentliga delen avvikande åsikter, varför jag här väljer att lämna en egen förklaring.

Beredningen av budget

Jag delar revisionens bild av att regionstyrelsens budgetberedningsarbete är otillräckligt. Jag har på ett flertal punkter ifrågasatt och kritiserat olika delar som av anledningar utelämnats eller ändrats ur regionstyrelsens förslag till finansplan, och själv lämnat motstående förslag. Precis som revisionen skriver så leder en obalanserad budget i förlängning till en låg styrkraft av budgeten i sig, vilket innebär att styrelsens ledning av verksamheterna blir lidande. Ett exempel på hur det har tagit sig i uttryck är att när områdena själva lagt sina egna budgetar så har direkt skalbara och påverkbara budgetposter som t.ex. personalkostnader fått resurser som motsvarar tidigare års kostnader, medan de resurser som "blir över" läggs på budgetposter som området omöjligt kan direkt påverka, t.ex. läkemedel. Det är ett tydligt tecken på att områdena, och därmed i förlängningen förvaltningen och regionstyrelsen, är underfinansierade, och budgeten tappar därmed helt sin styrkraft. Det är fullmäktige som beslutar om finansplan, men styrelsen bereder ärendet. I beredningsprocessen har jag ett

flertal gånger påpekat ett antal brister i beredningen, utan att få gehör. Konsekvensen har blivit att jag har lämnat egna förslag till beslut.

Här är tre stycken exempel på brister i styrelsens budgetarbete inför innevarande budgetår, som jag påtalat i budgetprocessen, men inte fått gehör för, och arbetat in i mitt eget budgetförslag.

- Regionstyrelsens förslag till finansplan innehåller i avsnitt 2.7 “Läkemedelskostnader” en beskrivning av hur kostnader för nya läkemedel som implementeras på marknaden väntas stiga kraftigt de kommande åren, mellan 30 - 40 mkr per år för perioden 2017-2019, enligt SKL:s analyser. Regionstyrelsen skriver i sitt förslag till finansplan: “Kostnaderna för nya dyra läkemedel fortsätter att stiga mycket snabbt. De flesta nya läkemedel som introduceras är så kallade biologiska läkemedel. De är komplicerade att framställa och får därmed ett högt pris på marknaden. Alla landsting/regioner samarbetar tillsammans med flertalet myndigheter och läkemedelsföretag för att snabbare introducera nya läkemedel i Sverige och dessutom uppnå en jämlig, kostnadseffektiv och ändamålsenlig användning. Den här processen och kostnaden kan inte regionen själv styra över, utan om ett nationellt beslut om införande har fattats, kommer den läkemedelskostnaden att belasta regionen.” och: “I prognosen ingår inte alla läkemedel som nu är på gång att introduceras, de flesta av dem mycket kostnadsdrivande, varför kostnadsökningen kan bli ännu större.” Dessa kostnader har, trots att de till och med nämns i finansplanen, inte tagits hänsyn till i budgeten. Konsekvensen blir att budgeten är ofinansierad i den delen.
- SKL förser kommunerna och landstingen med prisindex att använda sig av i budgetberedningsarbete. För landstingen består de prisindexen av två delar, med och utan läkemedel. Detta eftersom att läkemedel är en betydande av hälso- och sjukvårdens kostnader, och som ofta håller en annan prisutveckling än andra delar av kostnaderna. Tanken är att landstingen kan använda sig av LPIK inklusive läkemedel för de verksamheter är hälso- och sjukvård, och LPIK exklusive läkemedel för övriga verksamheter. Regionstyrelsen redovisar i sitt förslag till finansplan i avsnittet 1.6 “Löne- och prisförändring för landsting” både LPIK inklusive och exklusive läkemedel, men i budget räknas samtliga kostnader upp med LPIK inklusive läkemedel, trots att det finns kostnader som av SKL prognostiseras stiga mer, då LPIK exklusive läkemedel är högre. Konsekvensen blir att budgeten är ofinansierad i de delarna.
- Regionstyrelsen skriver i avsnitt 5.1 “Resultatbudget” att “Nedanstående resultatmål förutsätter nettokostnadsminskningar motsvarande ca 390 miljoner kronor i enlighet med vad som beskrivs i avsnitt 2.9.” I avsnitt 2.9 finns i tabell 16 raden “Ytterligare åtgärder som krävs för att nå en ekonomi i balans”. Raden i tabellen visar att för att nå de av regionstyrelsen förslagna resultatmålen så krävs ytterligare åtgärder utöver de presenterade och beslutade. Att budgetera med ett resultat som bygger på fiktiva åtgärder är helt barockt, och ger regionstyrelsen en orimlig situation att hantera. Konsekvensen blir att, om inte regionstyrelsen fattar dessa ytterligare beslut, som

sedan också inom innevarande år verkställs och ger det förväntade resultatet, så är budgeten ofinansierad i de delarna. Regionstyrelsens beredning av budget är otillräcklig. Det har utelämnats kostnader trots att de har varit kända vilket i sin tur naturligt leder till att budgeten är ofinansierad. Jag har i min del av styrelsearbetet arbetat för att påtala dessa brister, men utan att få gehör. Det uppdrag som Region Jämtland Härjedalen har att tillgodose det behov av hälso- och sjukvård som finns kommer inte att försvinna, även om verksamhetens kostnader är för höga. Innan dess att det långsiktiga arbetet med att sänka kostnaderna har gett det förväntade resultatet, så måste intäkterna balanseras mot kostnaderna. Det har inte gjorts, och resultatet är det underskott som regionstyrelsen presenterar i sin årsredovisning.

Elin Hoffner (V) har i huvudsak anfört.

Vänsterpartiet och dess styrelserepresentanter ordinarie och ersättare har gett fullt stöd i styrelsen till de långsiktiga planer som tagits fram och som syftar till ett systematiskt och långsiktigt arbete för att förbättra vårdens kvalitet, att göra färre fel, hitta och åtgärda systemfel som inte skapar värde för patienten, ställa om vården mot mer primärvård/närvård, utveckla samarbetet med primärkommunerna och att utveckla attraktiviteten i vårdens yrken så att vi kan stå oss väl i konkurrensen om kompetent personal och vara en attraktiv arbetsgivare. Ur detta arbete kommer också ekonomisk effektivitet. I styrelsen har det varit stor enighet om detta. Under våren 2015 lyfte vänsterpartiet förslag om att höja skatten med 1 krona och med inkomstförstärkningen som detta ger göra systematiska satsningar inom det personalpolitiska området samt inom primärvården. Vår bedömning var och är fortfarande att de planer som antagits i enighet inte i sig själva inom mandatperioden kunde ge effekt på det ekonomiska läget. Det behövs satsningar i förbättrade arbetsvillkor både för att ge personalen det utrymme som utvecklings- och omställningsarbetet kräver och för att nå väsentligt lägre sjuktal och minskning av hyrpersonal. Det andra strategiska utvecklingsområdet är inom konceptet närvård. Det berör såväl primärvård som specialistsjukvård och däri ligger också nödvändigheten om ett utvecklat samarbete med kommunerna. Det handlar om att säkerställa god kvalitet genom hela vårdprocessen. Personcentrerad vård är ett nyckelbegrepp i sammanhanget. Om vi gör rätt saker i rätt tid och med rätt kompetens så är det den ultimata effektiviteten också ekonomiskt. Om endast två år börjar gruppen 80 år och äldre i länet att växa och fortsätter öka bortom 2035. Vi har därmed ett, år för år, ökande behov av vård. Fel åtgärder riskerar att ställa oss i ett allt sämre läge att möta och klara detta ökade vårdbehov. Vänsterpartiet har både hösten 2015, 2016 och hösten 2017 yrkat på en skatthöjning såväl i fullmäktige som i styrelse. Det är för oss uppenbart att i det kortare perspektivet så kan inte det arbete som pågår i enlighet med fastlagda planer förbättra det ekonomiska läget. Det är bara en inkomstförstärkning som kan uppnå det. Det visar sig också i 2017 års resultat att utan de inkomstökningar som kommer från statligt håll så hade vår situation varit betydligt sämre. Det är dock inte troligt att den statliga förstärkningen av vår ekonomi kommer att vara tillräcklig och i den omfattning som krävs för att förbättra det ekonomiska resultatet. Den enda möjligheten är att höja utdebiteringen. Vänsterpartiet har med ovanstående som argument motsatt sig åtgärder som att radikalt sänka antalet arbetade timmar eller generella

besparingskrav sk osthyvel. Vår bedömning är och har varit att det inte har funnits indikationer på att sådana åtgärder skulle kunna ge resultat i den omfattning som nuvarande majoritet förutsatt. Vi har också motsatt oss avgiftshöjningar men detta av solidariska skäl. Det är orimligt enligt oss att våra patienter ska bära ett större ansvar för regionens ekonomiska situation än den del av befolkningen som är frisk och har fasta inkomster. Med detta förklarar jag vårt handlande och bedömningen kvarstår. Det var som vänsterpartiet och jag som styrelseledamotsersättare ser det den enda rimliga hållningen nu och i närtid.

Jörgen Blom (V) har i huvudsak anfört.

Vänsterpartiet har i sina alternativa budgetförslag under flera år tagit höjd för just de förväntade budgetunderskott som revisionen så tydligt och klart påvisar i sin rapport även för 2017. Detta genom att påvisa att vården är underfinansierad och behöver intäktsökning. Vi har därför drivit en skattehöjning i Region Jämtland Härjedalen om 1kr – ca 270 mkr – något som borde gjorts för flera år sedan. Höjningen skulle gett utrymme för kostnadseffektiva satsningar på personal, psykiatri och primärvården, kvalitetsförbättringar och en bättre vård för våra medborgare. Och 2017 skulle inte gett ett negativt resultat om knappa -240 mkr! Som konsekvens till vårt egna budgetförslag har vi således också yrkat avslag på den styrande majoritetens underfinansierade budgetförslag samt ett flertal av de akuta besparingar som vi menar egentligen är kostnadsdrivande. I övriga yrkande som lagts från mig under året så har patientsäkerhet och personalens bästa satts i första rum. Med det sagt, utan att förslagen för den sakens skull är kostnadsdrivande. I många fall tvärtom. En skattehöjning hade dessutom förhindrat att regionen behövt låna pengar för att klara driften och skjuta över kostnader och underskott på framtida generationer. Det ackumulerade underskottet är nu mer än 1 miljard kronor och det är lite som tyder på en vändning när nu regionen tvingas till att låna till driften. Responsen på lagda förslag och yrkanden från Vänsterpartiet har i det närmaste varit iskallt avvisande från styrande majoritet. Vänsterpartiet har krävt att regionen måste fortsätta att följa LEAN som arbetsmetod och undvika panikartade lösningar som kostar både kraft och tid hos hårt ansatt personal OCH leder till kvalitetsförsämringar och kostnadsökningar. Jag tar mig härmed, som avgången styrelseledamot i Regionstyrelsen, friheten att tillstyrka revisionens förslag att inte bevilja regionstyrelsen ansvarsfrihet, men med begränsningen till den styrande majoriteten bestående av socialdemokrater och moderater. Jag anser att en budget som följt Vänsterpartiets intentioner så hade läget i Region Jämtland Härjedalen inte sett lika dystert ut – även om det ackumulerade underskottet ändå hade varit högt.

Fullmäktiges presidiums bedömning

För regionstyrelsens del har fullmäktiges presidium noga tagit del av revisorernas rapporter och slutsatser. Presidiet har respekt för det stora arbete som gjorts och respekterar det resultat som revisorerna kommit fram till. Presidiet har också tagit del av de svar som regionstyrelsen, centerpartiet, västerpartiet och miljöpartiet inkommit med. Presidiet vill framhålla följande när det gäller ansvarsprövningen för styrelsen:

Regionstyrelsens främsta uppgift är att ge en, med andra delar av landet, likvärdig vård till

medborgarna i Region Jämtland Härjedalen.

Med denna grund att utgå från kan vi konstatera att Region Jämtland Härjedalen befinner sig i en mycket svår ekonomisk situation. Trots en viss temporär ljusning i form av lägre underskott 2016 än tidigare och en bruten nettokostnadsutvecklingskurva är man långt från flera av de mål som satts upp. Regionstyrelsens svar beskriver vilka beslut som tagits för att göra besparingar både kortsiktigt och mera långsiktigt. Det ekonomiska resultatet visar också på det senare, då många åtgärder som man beslutat om ännu inte fått full effekt. Och mer behöver göras i form av kostnadsminskningar och intäktsökningar för att nå målet om en ekonomi i balans.

Presidiet vill dock, också, understryka att mycket av förutsättningarna för att nå ett bättre resultat är direkt opåverkligt eller politiskt omöjligt på regional nivå. För det första är sjukdomar omöjliga att planera. När en människa behöver vård, när hon drabbats av en svår sjukdom så ska hon få vård. Den medicinskt-tekniska utvecklingen, som är positiv i sig, medför oönskade problem av ekonomisk natur. Nya mediciner och behandlingar är mycket effektiva, fler blir friska, lever längre, fler behöver medicinera under längre tid, patienter får färre biverkningar och så vidare. Nackdelen är att dessa mediciner från början är väldigt kostsamma. För att ge en, med övriga Sverige, jämlik vård, bör de dock ges också till våra patienter.

Det fria vårdvalet och den nya patientlagen har medfört att en patient, som inte kan få en behandling hos regionen, eller vill ha en alternativ behandling som finns någon annanstans, eller om kön till en viss behandling är lång, kan söka annan vårdgivare. Fakturan hamnar dock hos regionen. Det betyder att regionen inte kan skära bort behandlingar för att spara pengar. Patientens rätt till bra sjukvård går alltid först och patienten har numera ett mycket stort eget inflytande över sin rätt.

Kompetensförsörjningen är ett problem som regionen delar med flera andra regioner/landsting. Systemet med stafettläkare/sjuksköterskor är en tung post i regionens ekonomi. Att betala mer än dubbelt så mycket för en personal beroende på om den är fast anställd eller ej, är en fråga som måste lösas på nationell nivå. Annars uppstår ett lönerace där landstingen/regionerna, med svindlande summor, tvingas bjuda över varandra för att få personal. Tack vare en intensiv diskussion och påverkan – inte minst från vår region – finns nu en nationell överenskommelse som kommer att minska dessa kostnader.

Regionen har sedan 1955 minskat sitt befolkningsunderlag. Regionen har dessutom fått en äldre befolkning som behöver mer sjukvård. Detta ger en dubbel, negativ effekt när det gäller underlaget för skatt. För detta har regionstyrelsen sökt regeringens uppmärksamhet och stöd. Det handlar både om utlokalisering av fler statliga jobb för att få fler skattebetalare, extra pengar till sjukvården och om ett nytt skatteutjämningsystem. Flera ministrar och riksdagsledamöter har uppvaktats och den särskilde utredaren för ett nytt utjämningsystem har vidtalats och uppmärksamats på våra särskilda svårigheter.

För att dessutom se helheten i regionens arbete bör det framhållas att, tack vare ett aktivt deltagande i sammanhang, som beslutar om regionalpolitiska medel, har regionen fått sådana i en omfattning som skapat ca 200 nya arbetstillfällen och därmed nya skattebetalare.

Regionstyrelsen har dessutom, för att få svar på vad som ytterligare kan rationaliseras och effektiviseras i hälso- och sjukvården, bett SKL om en genomlysning av regionens verksamhet. Denna genomlysning har lett till ett lite annat arbetssätt där hela styrelsen involverats i försöken att få ner kostnadsökningen. Genomlysningen och arbetet kommer att leda till ytterligare besparingar. Därmed kan en del av den kritik som revisorerna framfört besvaras med en ordentlig kostnadsminskning på lite sikt.

Med hänsyn till detta bör regionstyrelsen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017 men med anmärkning.

För vårdvalsnämnden, regionala utvecklingsnämnden, patientnämnden, gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter m. m., gemensamma nämnden för IT-drift och stöd och gemensamma nämnden för Närvård Frostviken finns inte anledning till annan bedömning än den som revisorerna gjort. Dessa organ och dess ledamöter bör beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

För Norrlandstingens regionförbund finns inte anledning till annan bedömning än den som revisorerna gjort. Direktionens och dess ledamöter bör beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

För Samordningsförbundet i Jämtlands län finns inte anledning till annan bedömning än den som revisorerna gjort. Styrelsen och dess ledamöter bör beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

För styrelseledamöterna i Landstingsbostäder i Jämtland AB, finns inte anledning till annan bedömning än den lekmannarevisorn och revisorerna gjort. Regionens ombud vid bolagsstämman i bolaget bör därför bemyndigas att rösta för att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att styrelsen i bolaget beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

För styrelseledamöterna i Länstrafiken i Jämtlands län AB, finns inte anledning till annan bedömning än den lekmannarevisorn och revisorerna gjort. Regionens ombud vid bolagsstämman i bolaget bör därför bemyndigas att rösta för att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att styrelsen i bolaget beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

För styrelseledamöterna i Torsta AB, finns inte anledning till annan bedömning än den lekmannarevisorn och revisorerna gjort. Regionens ombud vid bolagsstämman i bolaget bör

därför bemyndigas att rösta för att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att styrelsen i bolaget beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

För styrelseledamöterna i Naboer AB finns inte anledning till annan bedömning än den revisorerna gjort. Regionens ombud vid bolagsstämman i bolaget bör därför bemyndigas att rösta för att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att styrelsen i bolaget beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

För styrelseledamöterna i Almi Mitt AB finns inte anledning till annan bedömning än den lekmanarevisorn och revisorerna gjort. Med hänsyn till att den regionala utvecklingsnämnden gett instruktioner till ombudet vid bolagsstämman läggs informationen till handlingarna.

För HSB:s bostadsrättsförening Åkerärtan i Östersund och finns inte anledning till annan bedömning än den revisorerna gjort. Regionens ombud vid föreningsstämman bör därför bemyndigas att rösta för att stämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen och att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

För HSB:s bostadsrättsförening Torvalla Centrum i Östersund finns inte anledning till annan bedömning än den revisorerna gjort. Regionens ombud vid föreningsstämman bör därför bemyndigas att rösta för att stämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen och att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

Förslag till beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

1. Regionstyrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
2. Regionfullmäktige riktar anmärkning mot regionstyrelsen för otillfredsställande styrning, ledning, uppföljning och kontroll.

Motivering: För regionstyrelsens del har fullmäktiges presidium noga tagit del av revisorernas rapporter och slutsatser. Presidiet har respekt för det stora arbete som gjorts och respekterar det resultat som revisorerna kommit fram till. Presidiet har också tagit del av de svar som regionstyrelsen, centerpartiet, västerpartiet och miljöpartiet inkommit med. Presidiet vill framhålla följande när det gäller ansvarsprövningen för styrelsen:

Regionstyrelsens främsta uppgift är att ge en, med andra delar av landet, likvärdig vård till medborgarna i Region Jämtland Härjedalen.

Med denna grund att utgå från kan vi konstatera att Region Jämtland Härjedalen befinner sig i en mycket svår ekonomisk situation. Trots en viss temporär ljusning i form av lägre underskott 2016 än tidigare och en bruten nettokostnadsutvecklingskurva är man långt från flera av de mål som satts upp. Regionstyrelsens svar beskriver vilka beslut som tagits för att göra besparingar både kortsiktigt och mera långsiktigt. Det ekonomiska resultatet visar också på det senare, då många åtgärder som man beslutat om ännu inte fått full effekt. Och mer behöver göras i form av kostnadsminskningar och intäktsökningar för att nå målet om en ekonomi i balans.

Presidiet vill dock, också, understryka att mycket av förutsättningarna för att nå ett bättre resultat är direkt opåverkligt eller politiskt omöjligt på regional nivå. För det första är sjukdomar omöjliga att planera. När en människa behöver vård, när hon drabbats av en svår sjukdom så ska hon få vård. Den medicinskt-tekniska utvecklingen, som är positiv i sig, medför oönskade problem av ekonomisk natur. Nya mediciner och behandlingar är mycket effektiva, fler blir friska, lever längre, fler behöver medicinera under längre tid, patienter får färre biverkningar och så vidare. Nackdelen är att dessa mediciner från början är väldigt kostsamma. För att ge en, med övriga Sverige, jämlik vård, bör de dock ges också till våra patienter.

Det fria vårdvalet och den nya patientlagen har medfört att en patient, som inte kan få en behandling hos regionen, eller vill ha en alternativ behandling som finns någon annanstans, eller om kön till en viss behandling är lång, kan söka annan vårdgivare. Fakturan hamnar dock hos regionen. Det betyder att regionen inte kan skära bort behandlingar för att spara pengar. Patientens rätt till bra sjukvård går alltid först och patienten har numera ett mycket stort eget inflytande över sin rätt.

Kompetensförsörjningen är ett problem som regionen delar med flera andra regioner/landsting. Systemet med stafettläkare/sjuksköterskor är en tung post i regionens ekonomi. Att betala mer än dubbelt så mycket för en personal beroende på om den är fast anställd eller ej, är en fråga som måste lösas på nationell nivå. Annars uppstår ett lönerace där landstingen/regionerna, med svindlande summor, tvingas bjuda över varandra för att få personal. Tack vare en intensiv diskussion och påverkan – inte minst från vår region – finns nu en nationell överenskommelse som kommer att minska dessa kostnader.

Regionen har sedan 1955 minskat sitt befolkningsunderlag. Regionen har dessutom fått en äldre befolkning som behöver mer sjukvård. Detta ger en dubbel, negativ effekt när det gäller underlaget för skatt. För detta har regionstyrelsen sökt regeringens uppmärksamhet och stöd. Det handlar både om utlokalisering av fler statliga jobb för att få fler skattebetalare, extra pengar till sjukvården och om ett nytt skatteutjämningsystem. Flera ministrar och riksdagsledamöter har uppvaktats och den särskilde utredaren för ett nytt utjämningsystem har vidtalats och uppmärksamats på våra särskilda svårigheter.

För att dessutom se helheten i regionens arbete bör det framhållas att, tack vare ett aktivt deltagande i sammanhang, som beslutar om regionalpolitiska medel, har regionen fått sådana i en omfattning som skapat ca 200 nya arbetstillfällen och därmed nya skattebetalare.

Regionstyrelsen har dessutom, för att få svar på vad som ytterligare kan rationaliseras och effektiviseras i hälso- och sjukvården, bett SKL om en genomlysning av regionens verksamhet. Denna genomlysning har lett till ett lite annat arbetssätt där hela styrelsen involverats i försöken att få ner kostnadsökningen. Genomlysningen och arbetet kommer att leda till ytterligare besparingar. Därmed kan en del av den kritik som revisorerna framfört besvaras med en ordentlig kostnadsminskning på lite sikt.

3. Vårdvalsnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
4. Regionala utvecklingsnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
5. Patientnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
6. Den gemensamma nämnder för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter mm och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
7. Den gemensamma nämnden för IT-drift och stöd och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
8. Den gemensamma nämnden för Närvård Frostviken och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
9. Styrelsen för Norrlandstingens Regionförbund och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
10. Styrelsen i Samordningsförbundet i Jämtlands län och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
11. Regionens ombud vid bolagsstämman i Landstingsbostäder i Jämtland AB ska rösta för att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att styrelsen i bolaget beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
12. Regionens ombud vid bolagsstämman i Länstrafiken i Jämtlands län AB ska rösta för att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att styrelsen i bolaget beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

13. Regionens ombud vid bolagsstämman i Torsta AB ska rösta för att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att styrelsen i bolaget beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

14. Regionens ombud vid bolagsstämman i Naboer AB ska rösta för att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att styrelsen i bolaget beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

15. Lekmannarevisorns rapport och revisionsberättelserna för verksamhetsåret 2017 för Almi Mitt AB och läggs till handlingarna.

16. Regionens ombud vid föreningsstämman i HSB:s bostadsrättsförening Åkerärtan i Östersund ska rösta för att stämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen och att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

17. Regionens ombud vid föreningsstämman i HSB:s bostadsrättsförening Torvalla Centrum i Östersund ska rösta för att stämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen och att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

Beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

1. Regionstyrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
2. Regionfullmäktige riktar anmärkning mot regionstyrelsen för otillfredsställande styrning, ledning, uppföljning och kontroll.

Motivering: För regionstyrelsens del har fullmäktiges presidium noga tagit del av revisorernas rapporter och slutsatser. Presidiet har respekt för det stora arbete som gjorts och respekterar det resultat som revisorerna kommit fram till. Presidiet har också tagit del av de svar som regionstyrelsen, centerpartiet, västerpartiet och miljöpartiet inkommit med. Presidiet vill framhålla följande när det gäller ansvarsprövningen för styrelsen:

Regionstyrelsens främsta uppgift är att ge en, med andra delar av landet, likvärdig vård till medborgarna i Region Jämtland Härjedalen.

Med denna grund att utgå från kan vi konstatera att Region Jämtland Härjedalen befinner sig i en mycket svår ekonomisk situation. Trots en viss temporär ljusning i form av lägre underskott 2016 än tidigare och en bruten nettokostnadsutvecklingskurva är man långt från flera av de mål som satts upp. Regionstyrelsens svar beskriver vilka

beslut som tagits för att göra besparingar både kortsiktigt och mera långsiktigt. Det ekonomiska resultatet visar också på det senare, då många åtgärder som man beslutat om ännu inte fått full effekt. Och mer behöver göras i form av kostnadsminskningar och intäktsökningar för att nå målet om en ekonomi i balans.

Presidiet vill dock, också, understryka att mycket av förutsättningarna för att nå ett bättre resultat är direkt opåverkligt eller politiskt omöjligt på regional nivå. För det första är sjukdomar omöjliga att planera. När en människa behöver vård, när hon drabbats av en svår sjukdom så ska hon få vård. Den medicinskt-tekniska utvecklingen, som är positiv i sig, medför oönskade problem av ekonomisk natur. Nya mediciner och behandlingar är mycket effektiva, fler blir friska, lever längre, fler behöver medicinera under längre tid, patienter får färre biverkningar och så vidare. Nackdelen är att dessa mediciner från början är väldigt kostsamma. För att ge en, med övriga Sverige, jämlik vård, bör de dock ges också till våra patienter.

Det fria vårdvalet och den nya patientlagen har medfört att en patient, som inte kan få en behandling hos regionen, eller vill ha en alternativ behandling som finns någon annanstans, eller om kön till en viss behandling är lång, kan söka annan vårdgivare. Fakturan hamnar dock hos regionen. Det betyder att regionen inte kan skära bort behandlingar för att spara pengar. Patientens rätt till bra sjukvård går alltid först och patienten har numera ett mycket stort eget inflytande över sin rätt.

Kompetensförsörjningen är ett problem som regionen delar med flera andra regioner/landsting. Systemet med stafettläkare/sjuksköterskor är en tung post i regionens ekonomi. Att betala mer än dubbelt så mycket för en personal beroende på om den är fast anställd eller ej, är en fråga som måste lösas på nationell nivå. Annars uppstår ett lönerace där landstingen/regionerna, med svindlande summor, tvingas bjuda över varandra för att få personal. Tack vare en intensiv diskussion och påverkan – inte minst från vår region – finns nu en nationell överenskommelse som kommer att minska dessa kostnader.

Regionen har sedan 1955 minskat sitt befolkningsunderlag. Regionen har dessutom fått en äldre befolkning som behöver mer sjukvård. Detta ger en dubbel, negativ effekt när det gäller underlaget för skatt. För detta har regionstyrelsen sökt regeringens uppmärksamhet och stöd. Det handlar både om utlokalisering av fler statliga jobb för att få fler skattebetalare, extra pengar till sjukvården och om ett nytt skatteutjämningsystem. Flera ministrar och riksdagsledamöter har uppvaktats och den särskilde utredaren för ett nytt utjämningsystem har vidtalats och uppmärksammats på våra särskilda svårigheter.

För att dessutom se helheten i regionens arbete bör det framhållas att, tack vare ett aktivt deltagande i sammanhang, som beslutar om regionalpolitiska medel, har regionen fått sådana i en omfattning som skapat ca 200 nya arbetstillfällen och därmed nya

skattebetalare.

Regionstyrelsen har dessutom, för att få svar på vad som ytterligare kan rationaliseras och effektiviseras i hälso- och sjukvården, bett SKL om en genomlysning av regionens verksamhet. Denna genomlysning har lett till ett lite annat arbetssätt där hela styrelsen involverats i försöken att få ner kostnadsökningen. Genomlysningen och arbetet kommer att leda till ytterligare besparingar. Därmed kan en del av den kritik som revisorerna framfört besvaras med en ordentlig kostnadsminskning på lite sikt.

3. Vårdvalsnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
4. Regionala utvecklingsnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
5. Patientnämnden och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
6. Den gemensamma nämnder för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter mm och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
7. Den gemensamma nämnden för IT-drift och stöd och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
8. Den gemensamma nämnden för Närvård Frostviken och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
9. Styrelsen för Norrlandstingens Regionförbund och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
10. Styrelsen i Samordningsförbundet i Jämtlands län och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
11. Regionens ombud vid bolagsstämman i Landstingsbostäder i Jämtland AB ska rösta för att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att styrelsen i bolaget beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
12. Regionens ombud vid bolagsstämman i Länstrafiken i Jämtlands län AB ska rösta för att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att styrelsen i bolaget beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.
13. Regionens ombud vid bolagsstämman i Torsta AB ska rösta för att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att styrelsen i bolaget beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

14. Regionens ombud vid bolagsstämman i Naboer AB ska rösta för att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och att styrelsen i bolaget beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

15. Lekmannarevisorernas rapport och revisionsberättelserna för verksamhetsåret 2017 för Almi Mitt AB och läggs till handlingarna.

16. Regionens ombud vid föreningsstämman i HSB:s bostadsrättsförening Åkerärtan i Östersund ska rösta för att stämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen och att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

17. Regionens ombud vid föreningsstämman i HSB:s bostadsrättsförening Torvalla Centrum i Östersund ska rösta för att stämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen och att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2017.

Reservationer

Mats Gärd (C) reserverar sig till förmån för revisorernas förslag att rikta anmärkning och inte bevilja ansvarsfrihet för regionstyrelsen.

Expedieras till

Regionstyrelsen,
Patientnämnden,
Vårdvalsnämnden,
Regionala utvecklingsnämnden,
Gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter mm,
Gemensamma nämnden för IT-drift och service,
Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken
Norrlandstingens regionförbund
Samordningsförbundet
Landstingsbostäder i Jämtland AB,
Länstrafiken i Jämtlands län AB,
Torsta AB,
Almi Mitt AB
Naboer AB
HSB:s bostadsrättsförening Åkerärtan i Östersund
HSB:s bostadsrättsförening Torvalla Centrum i Östersund

Beslutsunderlag

Fullmäktiges presidium

2018-04-09

- §95 Regionstyrelsen Ansvarsprövning 2017, regionstyrelsens förklaring
- Förklaring från regionstyrelsen med anledning av revisionsberättelsen för år 2017
- Bilaga till regionstyrelsens förklaring - Uppföljning RS protokoll 2017
- Förklaring från Centerpartiet med anledning av revisionsberättelsen för år 2017
- Förklaring från Anton Nordqvist (MP) med anledning av revisionsberättelsen för år 2017
- Förklaring från Jörgen Blom (V) med anledning av revisionsberättelsen 2017
- Förklaring från Elin Hoffner (V) med anledning av revisionsberättelsen 2017
- Revisionsberättelse för år 2017
- Revisionsrapport - Årets granskning av Region Jämtland Härjedalen
- Bifogad fil: "Förteckning över 2017 års granskningar.pdf"
- §21 RF pres Begäran om förklaring från regionstyrelsen och de ledamöter som avgått från regionstyrelsen under 2017